

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра епізоотології та паразитології

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Організація ветеринарної справи,
міжнародне та національне ветеринарне законодавство

обов'язковий

(обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми

«Ветеринарна медицина»

(назва)

за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»

(шифр, назва)

на другому (магістерському м-5) рівні вищої освіти

Розробник: О.І. Касяненко Касяненко О.І., д.в.н., професор
завідувач кафедри епізоотології та паразитології
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри епізоотології та паразитології (назва кафедри)	протокол від «05» червня 2024 року № 11	
	Завідувач кафедри	<u>О.І. Касяненко</u> (підпис) Касяненко О.І. (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Р.В. Петров Петров Р.В.
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

О.Л. Нечипоренко Нечипоренко О.Л.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

С.В. Рибко
(ПІБ)

О.І. Шкоропада
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Н.Т. Харченко (Надія Тарасівна)
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 19.06. 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Організація ветеринарної справи, міжнародне та національне ветеринарне законодавство			
2.	Факультет/кафедра	Факультет ветеринарної медицини / кафедра епізоотології та паразитології			
3.	Статус ОК	Обов'язковий компонент ОП			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	211 Ветеринарна медицина.			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)				
6.	Рівень НРК	7 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	8 семестр, 15 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5,0			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні/семінарські	Лабораторні	
		30		30	
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Доктор філософії Касяненко С.М.			
11.1	Контактна інформація	Корп. 3, каб. 62, Тел., viber: +8(096) 65-70-841 ksm.76@ukr.net			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент пов'язаний із загальним цілями ОП та охоплює аспекти на яких ґрунтуються основи ветеринарного законодавства та міжнародного права. Вивчення дисципліни посилює основний компонент «Державний ветеринарно-санітарний контроль та нагляд» і надає додаткові поглиблені знання щодо регулювання суспільних відносин у галузі «Ветеринарія» на основі національного і міжнародних ветеринарного законодавства.			
13.	Мета освітнього компонента	Метою освітнього компонента є формування у студентів здатності динамічно поєднувати знання, уміння, комунікативні навички, розв'язувати комплексні проблеми під час професійної діяльності на основі правозастосування у сфері ветеринарії та безпечності харчових продуктів.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на основі вивчення ОК: Основи ветеринарного сервісу Організація та економіка ветеринарної справи Державний ветеринарно-санітарний контроль та нагляд			
15.	Політика академічної	Під час вивчення ОК не допускаються будь-які прояви академічної			

2.
РЕЗУЛЬТ
АТИ
НАВЧАН
НЯ ЗА
ОСВІТНІ
М
КОМПОН

	добročесності	недобročесності. При виявленні порушення академічної добročесності (списування, академічний плагіат) виконане завдання не зараховується і направляється на повторне виконання. Інструментами протидії порушенням академічної добročесності є системи Plagiarism check algorithm . У випадку виникнення порушень реагування відбувається відповідно до нормативної документації щодо академічної добročесності учасників освітнього процесу в Сумському НАУ (https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3445

ЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється РНД
Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде дати...»	
ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини	Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти: опитування теоретичних питань, оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору; самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або матеріалів конференцій.
ПРН 10. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження	Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти: опитування теоретичних питань, оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору; самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або матеріалів конференцій.

<p>ПРН 12. Знати правила і законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження</p>	<p>Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти: опитування теоретичних питань, оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору; самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або матеріалів конференцій.</p>
<p>ПРН 18. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності</p>	<p>Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти: опитування теоретичних питань, оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору; самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або матеріалів конференцій.</p>

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	Лаб /			Пз. з.
<p>Тема 1. Система державного управління у сфері ветеринарії і безпеки харчових продуктів</p>	4	4	-	14	4,5,18,19
<p>Тема 2. Загальна характеристика ветеринарного права. (поняття, ознаки, завдання, функції, предмет, методи і принципи ветеринарного права. Норми ветеринарного права, їх види та структура).</p>	6	4		12	1, 2, 8, 15, 26
<p>Тема 3. Законодавство щодо здійснення державного контролю (Ризик-орієнтована система контролю безпеки харчових продуктів упродовж харчового ланцюга – Регламент про офіційний контроль 2017/625)</p>	4	4		14	3, 5, 7, 11, 25

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

Тема 4. Правове регулювання благополуччя та захисту здоров'я тварин	4	4		12	3, 7, 9, 11, 20
Тема 5. Національне та міжнародне законодавство у сфері безпечності та якості харчових продуктів, побічних продуктів тваринного походження та кормів	4	4		14	2, 9, 12, 15, 23, 25, 26
Тема 6. Міжнародна торгівля тваринами і харчовими продуктами (Угода Світової організації торгівлі (СОТ)) про застосування санітарних і фітосанітарних заходів	4	6		12	1, 5, 7, 11, 20, 26
Тема 7. Правова відповідальність у сфері професійної діяльності (Адміністративні і кримінальні правопорушення та відповідальність за них у професійній діяльності. Проведення у справах за порушення законодавства України про адміністративні правопорушення, законодавства про харчові продукти та корми)	4	4	-	12	1, 7, 9, 10, 24
Всього	30	30	-	90	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ПРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).	8	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традиційний метод). Використовувати мультимедійні технології, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	12
ПРН 10. Пропонувати та використовувати	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і	8	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою	14

доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження	репродуктивна), лекція, інструктаж. Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).		(конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традиційний метод). Використовувати мультимедійні технології, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	
ПРН 12. Знати правила і законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).	8	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традиційний метод).	12
ПРН 18. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, застосування методу аналізу конкретних ситуацій	10	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традиційний метод). Використовувати	14

	(case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).		мультимедійні технології, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	
		60		90

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
	Тематичне опитування	15 балів / 15 %	Щозаняття
	Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях	20 балів / 20 %	Згідно з розкладу
	Тест множинного вибору	15 балів / 15 %	Впродовж 7-8 тижнів
	Доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	5 балів / 5 %	Згідно з розкладу
	Іспит	30 балів / 30 %	Згідно з розкладу

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Тематичне опитування	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	20 балів
	Студент може відтворити тільки окремі фрагменти з курсу.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшу частину завдань виконано з використанням на основі основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення лабораторно-пракактичних завдань. Виконання	Студент засвоїв основний матеріал, та розуміє і виконує лабораторно-практичні завдання, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє	Здобувач реалізує теоретичний матеріал дисципліни при виконанні лабораторно-практичних робіт, здатен аналізувати та

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

		індивідуальних контрольних завдань значно формалізовано, відсутнє глибоке розуміння роботи	основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає незначну кількість неточностей.	співставляти отримані результати на основі набутих з даної дисципліни знань, умінь, практичних навичок
Тест	<i>≤ 5 балів</i>	<i>6–9 балів</i>	<i>10–13 балів</i>	<i>14–15 балів</i>
множинного вибору	Студент дає правильну відповідь на декілька питань (≤ 33% правильних відповідей).	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються і дає правильну відповідь на декілька питань (34–59% правильних відповідей).	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, і дає правильну відповідь на декілька питань (60–89 % правильних відповідей).	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно дає відповідь на питання тесту (90–100 % правильних відповідей).
Оформлення та презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу	<i><9 балів</i>	<i>10-19 балів</i>	<i>20-39 балів</i>	<i>40–45 балів</i>
	Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні. Студент не виконав самостійне опрацювання матеріалу.	Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, але окремі складові відсутні або недостатньо опрацьовані, студент працював пасивно.	Знає основні положення, що мають визначальне значення при виконанні самостійної роботи / індивідуальних завдань. Помилки у відповідях є не суттєвими.	Виконано усі вимоги, завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотній зв'язок після вивчення тем 1–3, 6–7	3 тиждень
2	Письмовий зворотній зв'язок після вивчення тем 4–5	8 тиждень
3	Письмовий зворотній зв'язок від викладача під час роботи над лабораторно-практичними завданнями	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотній зв'язок від викладача після доповіді з	Протягом занять

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

Нормативно-правові акти:

1. Закон України «Про ветеринарну медицину» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 14, ст. 116).
2. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
3. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Порядок видачі ветеринарних документів (Із змінами і доповненнями від 07.09.2009 р., № 320).
5. Інструкція з оформлення державними органами ветеринарної медицини, підрозділами ветеринарної міліції з проведення карантинних ветеринарних заходів матеріалів про адміністративні правопорушення. – затверджено Наказом Державного комітету ветеринарної медицини України 18.09.2009. № 343.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР, 1984, додаток до № 51, ст. 1122. Із останніми змінами [від 4 липня 2014 року № 1586-VII](#)
7. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25.06.2018 р. № 288 «Про затвердження Методів відбору та підготовки зразків для визначення максимально допустимих рівнів певних забруднюючих речовин у продуктах для цілей державного контролю», зареєстр. Мін.юсті України 11.09.2018 р. за № 1039/32491
8. Наказ Міністерства економіки України № № 143-22 від 21.01.2022 «Про затвердження форм актів, складених за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного контролю (інспектування) стосовно дотримання операторами ринку вимог законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, та інших форм розпорядчих документів, зареєстрований в Мінюсті України зареєстрований в Мінюсті України 3.08.2012 року за № 1321/21633
9. Наказ МОЗ України № 548 від 19.07.2012 «Про затвердження Мікробіологічних критеріїв для встановлення показників безпечності харчових продуктів», зареєстрований в Мінюсті України 3.08.2012 року за № 1321/21633
10. Наказ МОЗ України № 368 від 13.05.2013 «Про затвердження державних гігієнічних правил і норм «Регламент максимальних рівнів окремих забруднюючих речовин у харчових продуктах» (із змінами, внесеними згідно з наказом МОЗ України від 22.05.2020 № 1238), зареєстрований в Мінюсті України 18.05.2013 року за № 744/23306
11. Наказ МОЗ України від 23.12.2019 № 2646 «Про затвердження Показників безпечності харчових продуктів «Максимальні межі (рівні) залишків діючих речовин ветеринарних препаратів у харчових продуктах тваринного походження», зареєстрований в Мінюсті України 14.01.2020 року за № 42/34325
12. Наказ МОЗ України від 23.12.2019 № 2646 «Про затвердження Показників безпечності харчових продуктів «Максимальні межі (рівні) залишків діючих речовин ветеринарних препаратів у харчових продуктах тваринного походження», зареєстрований в Мінюсті України 14.01.2020 року за № 42/34325
13. Наказ МОЗ України № 695 від 06.08.2013 «Про затвердження Параметрів безпечності м'яса птиці», зареєстрований в Мінюсті України 09.08.2013 року за № 1364/23896 (антибіотики)
14. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.03.2012 р. № 131 «Про затвердження переліку максимально допустимих рівнів небажаних речовин у кормах та кормовій сировині для тварин», зареєстрований в Мінюсті України 05.04.2012 року за № 503/2086
15. Наказ МОЗ України від 03.05.2003 р. № 197 «про затвердження Державних санітарних правил норм для підприємств суден, що виробляють продукцію з риби та інших водних живих ресурсів», зареєстрований в Мінюсті України 04.06.2003 року за № 435/7756
16. Наказ МОЗ України від 12.03.2019 р. № 118 «Про затвердження Вимог до безпечності та

якості молока і молочних продуктів», », зареєстрований в Мінюсті України 07.06.2019 року за № 593/33564

17. Методичні вказівки щодо санітарно-мікробіологічного контролю об'єктів виробництва та реалізації, які підлягають ветеринарному нагляду, Київ, 2014 р., 43 ст.

18. Наказ МОЗ України від 12.03.2019 р. № 118 «Про затвердження Вимог до безпечності та якості молока і молочних продуктів», », зареєстрований в Мінюсті України 07.06.2019 року за № 593/33564 Постанова МОЗ № 139 від 07.11.2001 «Про затвердження державних санітарних правил і норм «Мікробіологічні нормативи та методи контролю продукції громадського харчування»/

Рекомендована література

19. І.В. Яценко, М.М. Бондаревський, В.В. Кам'янський.. Ветеринарне правознавство України: Навчальний посібник. Харків: Стиль-Издат. 2013. С.418 .

20. І.В. Яценко, М.М. Бондаревський, В.В. Кам'янський, Фотіна Г.А. Ветеринарне правознавство України : Підручник, Харків: Діса плюс.2015. С.389.

21. Яценко І.В., Фотіна Т.І., Бабарук А.В., Бібен І.А., Богатко Н.М., Бабарук А.В., Лоцкін І.М, Головка Н.П., Фотін А.І. (2018). Довідник державного інспектора ветеринарної медицини на державному кордоні України. Харків : «ДісаПлюс», 2018., 640 с..

Методичне забезпечення

22. Касяненко О.І. (2020). Державний контроль харчових продуктів: Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять та самостійної роботи з державного контролю харчових продуктів. Суми : СНАУ, 22 с.

23. Касяненко О.І. (2020). Державний контроль харчових продуктів. Державний контроль харчових продуктів тваринного походження та живих тварин. Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних та самостійних занять для студентів ФВМ освітнього ступеня «магістр», Суми : СНАУ, 27 с.

24. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів «Кримінальні правопорушення в сфері ветеринарної медицини» для студентів факультету ветеринарної медицини Автор Фотін А.І. затверджені МРФВМ протокол № 2 від 16.11.20 р., 46 стор.

25. Касяненко О.І., Касяненко С.М. (2024). Державне управління в галузі ветеринарної медицини: Методичні вказівки щодо проведення практичних занять та самостійної роботи. Суми : СНАУ, 25 с.

Інші джерела

Сайт державної ветеринарної та фітосанітарної служби: <http://www.vet.gov.ua/>

Сайт МЕБ : <http://www.oie.int/>

Сайт Держпродспоживслужби <http://www.consumer.gov.ua>